

K Z O M U N I A K A T
B A N D A N I A

Warszawa, styczeń 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/1/2010

**POLACY O STANIE ŚRODOWISKA
I ZMIANACH KLIMATU**

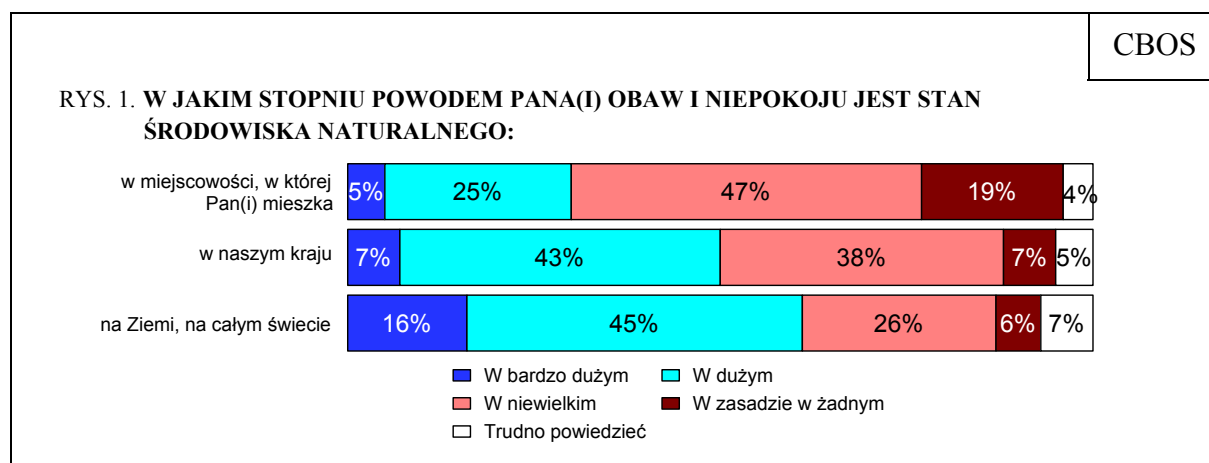

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Ekologia i problematyka zmian klimatu to tematy, które na dobre weszły do dyskusji publicznej i mają swoje stałe miejsce w mediach. W grudniowym sondażu¹ – w związku ze szczytem klimatycznym ONZ w Kopenhadze – chcieliśmy sprawdzić, w jakiej formie te zagadnienia funkcjonują w świadomości społecznej: czy Polacy w ogóle interesują się środowiskiem naturalnym i klimatem, jak oceniają stan środowiska, a także które opinie na temat zmian klimatycznych podzielają, a które traktują sceptycznie.

STAN ŚRODOWISKA

Większość Polaków (61%) deklaruje zaniepokojenie stanem środowiska na świecie. W mniejszym stopniu obawy dotyczą środowiska naturalnego kraju – martwi się o nie połowa badanych (50%). Najrzadziej ankietowani przejmują się stanem środowiska w swoim bliskim otoczeniu – niespełna jedna trzecia (30%) dostrzega w tym zakresie powody do niepokoju. Wyraźnie widać zatem, że obawy są tym częstsze, im bardziej odległy i abstrakcyjny jest punkt odniesienia.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (235) zrealizowano w dniach 2–9 grudnia 2009 roku na liczącej 1046 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Obawy o stan środowiska – zarówno o zasięgu lokalnym, krajowym, jak i ogólno-światowym – są wyrażane tym częściej, im respondenci są lepiej wykształceni. Problemy środowiska naturalnego relatywnie rzadziej dostrzegają ankietowani mieszkający na wsi lub w małych miastach (do 20 tys. ludności) niż osoby żyjące w większych skupiskach. Różnice te są najlepiej widoczne z perspektywy lokalnej: im większa miejscowość, tym częściej stan jej środowiska naturalnego budzi niepokój. Respondenci z największych aglomeracji mniej więcej dwukrotnie częściej niż badani ze wsi lub małych miast są zaniepokojeni stanem środowiska swojej miejscowości (zob. tabele aneksowe).

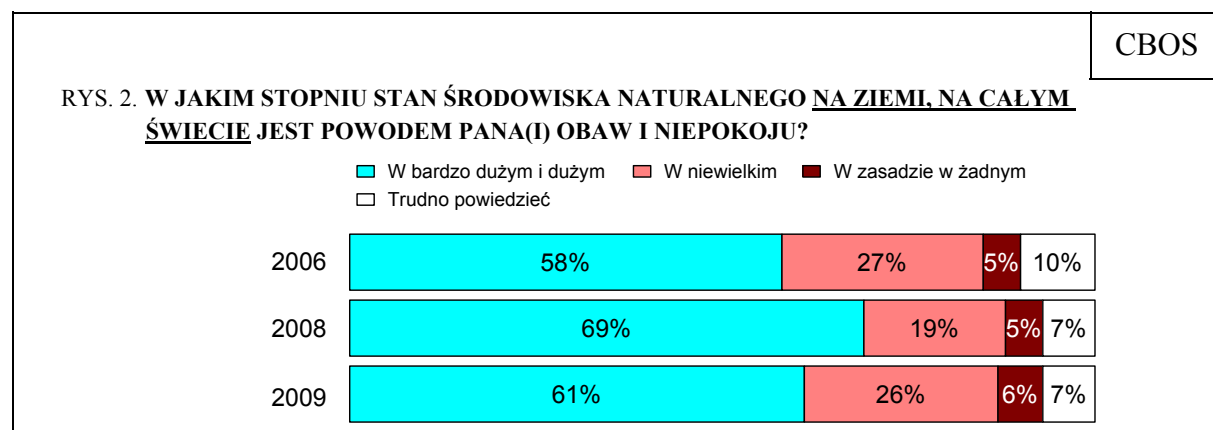
W stosunku do zeszłorocznego pomiaru zmalał odsetek osób dostrzegających problemy środowiska naturalnego w Polsce. Z drugiej jednak strony jest on większy niż trzy lata temu. Ogólnie rzecz biorąc, w latach dziewięćdziesiątych poziom zaniepokojenia stanem środowiska był wyższy niż teraz.

Tabela 1

W jakim stopniu stan środowiska naturalnego w naszym kraju jest powodem Pana(i) obaw i niepokoju?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	1993*	1997*	1999	2000	2006	2008	2009
	w procentach						
W bardzo dużym i dużym	78	71	58	51	40	61	50
W niewielkim	13	20	30	36	45	28	38
W zasadzie w żadnym	3	4	6	7	7	5	7
Trudno powiedzieć	6	5	5	6	8	6	5

* W latach 1993 i 1997 badania dotyczące ekologii zostały przeprowadzone na zlecenie Instytutu na Rzecz Ekorozwoju

Rzadziej niż rok temu Polacy niepokoją się również o stan środowiska na świecie. Deklaracje wyrażające obawy pojawiają się podobnie często jak trzy lata temu.

Ponad trzy piąte badanych (62%) ma poczucie, że swoimi działaniami mogą korzystnie wpłynąć na środowisko naturalne we własnej miejscowości. Niespełna jedna trzecia (30%) jest przeciwnego zdania i należy zauważyć, że od drugiej połowy lat dziewięćdziesiątych takie opinie są w mniejszości. Tylko w jednym pomiarze tej dekady – ubiegłorocznym – zaobserwowaliśmy niepokojąco niski odsetek osób przekonanych o możliwości pozytywnego kształtowania swojego otoczenia pod tym względem, jednak obecnie nie tylko wrócił on do poziomu sprzed kilku lat, ale jest również najwyższy z dotychczas notowanych.

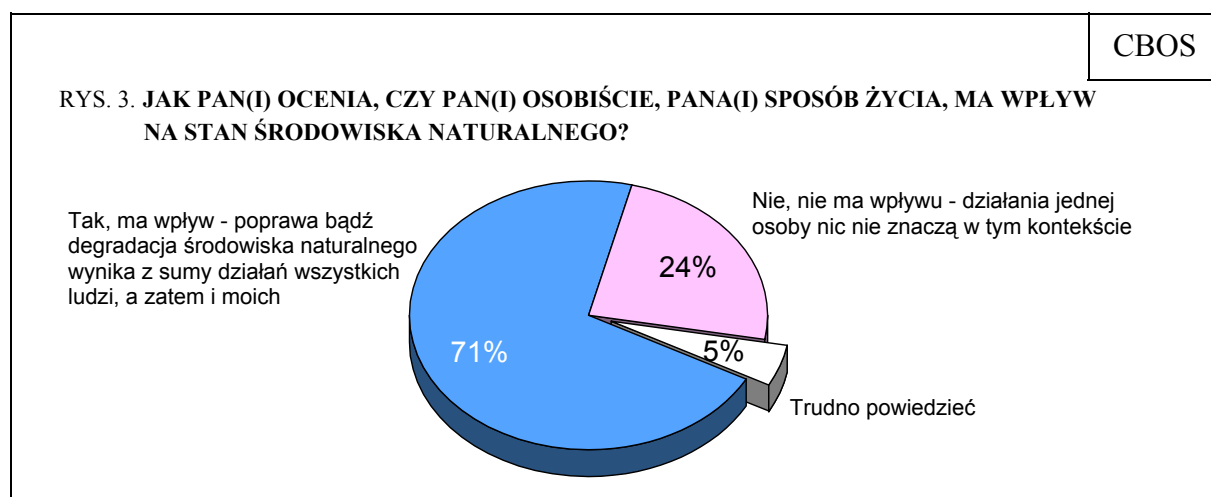
Tabela 2

Czy Pan(i) lub ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny może swoim działaniem przyczynić się do poprawy stanu środowiska w swojej miejscowości?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	1992 *	1993 *	1997 *	1999	2000	2006	2008	2009
	w procentach							
Tak	35	40	53	51	59	56	46	62
Nie	65	60	40	37	30	33	35	30
Trudno powiedzieć	0	0	7	12	11	11	19	8

* W latach 1992, 1993 i 1997 badania dotyczące ekologii zostały przeprowadzone na zlecenie Instytutu na Rzecz Ekorozwoju

Przekonanie o możliwości korzystnego wpływania na środowisko naturalne swojej miejscowości częściej deklarują osoby najlepiej wykształcone, zamieszkujące największe aglomeracje miejskie. Jest ono również bardziej charakterystyczne dla młodszych niż starszych respondentów.

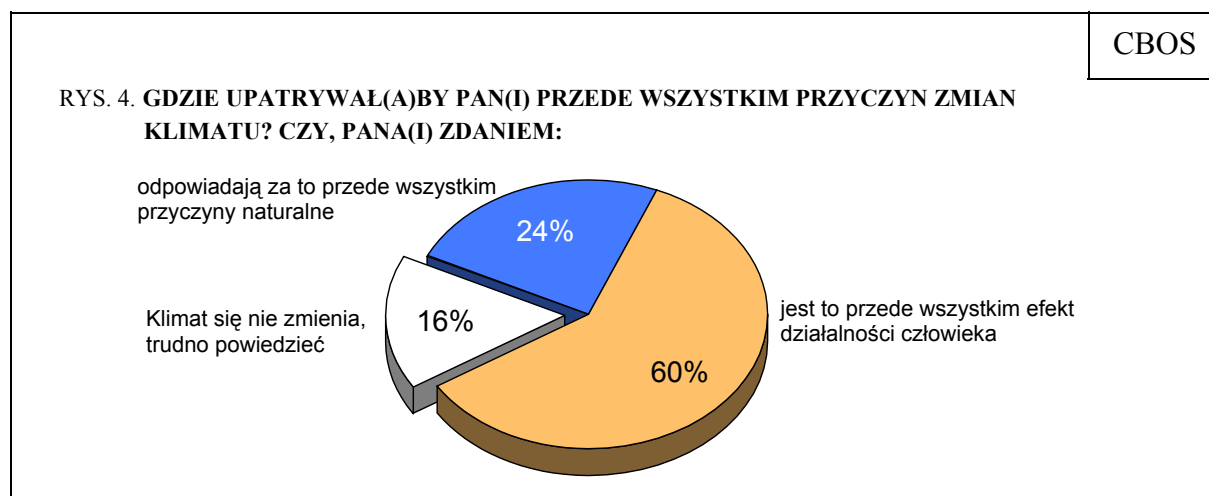
Ogólną opinię o wpływie człowieka na stan środowiska naturalnego podzieliła siedmiu na dziesięciu badanych (71%). Co czwarty (24%) utrzymuje natomiast, że jednostkowe działania nic w tej dziedzinie nie znaczą.

Przekonanie o znaczeniu jednostkowych działań dla środowiska naturalnego deklarowane jest z różną częstotliwością przede wszystkim w zależności od wykształcenia i wieku badanych. O braku poczucia wpływu na środowisko naturalne częściej niż inni mówią respondenci najstarsi, a także osoby najslabiej wykształcone. Ankietowani mający wyższe wykształcenie niemal powszechnie podzielają pogląd, że stan środowiska jest w zasadzie wynikiem sumy działań pojedynczych ludzi.

ZMIANY KLIMATU

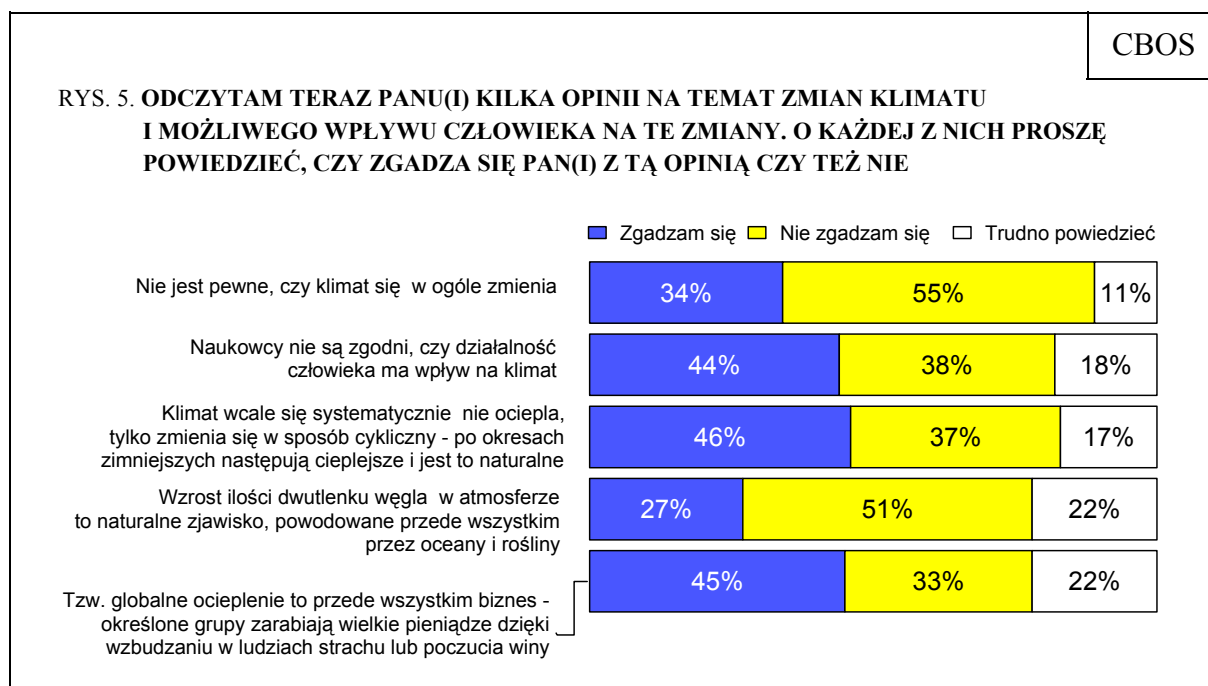
Naukowcy przeważnie zgadzają się z opinią, że klimat się zmienia. Nie są jednak zgodni co do tego, w jaki sposób zmiany te następują i co przede wszystkim na nie wpływa. Większość respondentów (60%) sądzi, że jest to głównie efekt działalności człowieka, co czwarty zaś (24%) jest zdania, iż zmiany klimatyczne zachodzą przede wszystkim z przyczyn naturalnych, niezależnych od aktywności ludzkiej.

Osoby młodsze – które nie ukończyły 34 lat – częściej niż starsi badani wskazują na przyczyny związane z działalnością człowieka. Natomiast o roli procesów naturalnych relatywnie częściej niż inni mówią respondenci najlepiej zarabiający, a także osoby uczestniczące w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu.

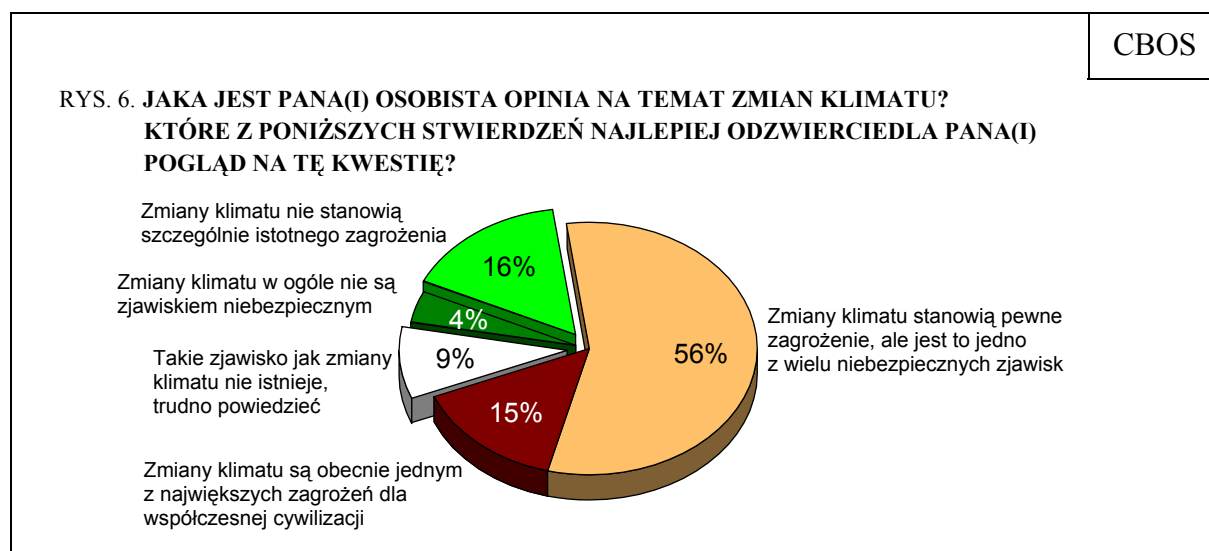
Ankietowanym przedstawiliśmy pięć stwierdzeń, dotyczących roli człowieka w procesie zmian klimatycznych, prosząc o ustosunkowanie się do nich. Na tej podstawie można odtworzyć funkcjonujące potocznie spojrzenie na zmiany klimatyczne, a także percepcję przekazu medialnego i wiedzy naukowej na ten temat.

Respondenci w większości (55%) zgadzają się z tym, że klimat się zmienia. Mniej więcej co trzeci pytany (34%) ma wątpliwości w tej sprawie. Przeważa jednak pogląd, że zmiany następują w sposób cykliczny (46%), rzadziej natomiast akceptowana jest opinia o linearnym ocieplaniu się klimatu (37%). Zdania są mocno podzielone, jeśli chodzi o percepcję stanowiska naukowców wobec zmian klimatycznych; częściej wskazywane jest stwierdzenie, że w dyskusji naukowej nie ma zgody co do wpływu człowieka na klimat (44% wobec 38%). Co drugi respondent (51%) neguje koncepcję, która zakłada, że największy udział w emisji dwutlenku węgla do atmosfery mają oceany i rośliny. Polacy są też bardzo podzieleni, jeśli chodzi o ocenę całego nurtu związanego z globalnym ociepleniem. Ponad dwie piąte ankietowanych (45%) uważa, że jest to głównie zyskowny interes, a co trzeci (33%) nie przypisuje temu motywacji przede wszystkim finansowych.

Stanowisko wobec zmian klimatu i ich potencjalnych przyczyn jest w znacznej mierze kształtowane przez dwa czynniki: wykształcenie i wiek. O tym, że klimat się zmienia i to w sposób ciągły, nie zaś cykliczny, relatywnie częściej niż inni mówią młodszy badani i osoby z wyższym wykształceniem. Respondenci najlepiej wykształceni częściej niż pozostali podważają stwierdzenie, że za wzrost dwutlenku węgla w atmosferze odpowiadają głównie oceany i rośliny. Młodszy badani częściej niż starsi nie zgadzają się z tym, że globalne ocieplenie to przede wszystkim biznes.

Czy Polacy uważają zmiany klimatu za istotny problem cywilizacyjny? Z uzyskanych deklaracji wynika, że zdecydowana większość badanych (71%) postrzega je jako zagrożenie, przy czym 15% uznaje je za jedno z najgroźniejszych zjawisk, a 56% – za jedno z wielu niebezpieczeństw. Tylko co szósty respondent (16%) uważa, że nie należy się ich szczególnie obawiać, a nieliczni (4%) sądzą, że zmiany klimatu nie stanowią żadnego zagrożenia.

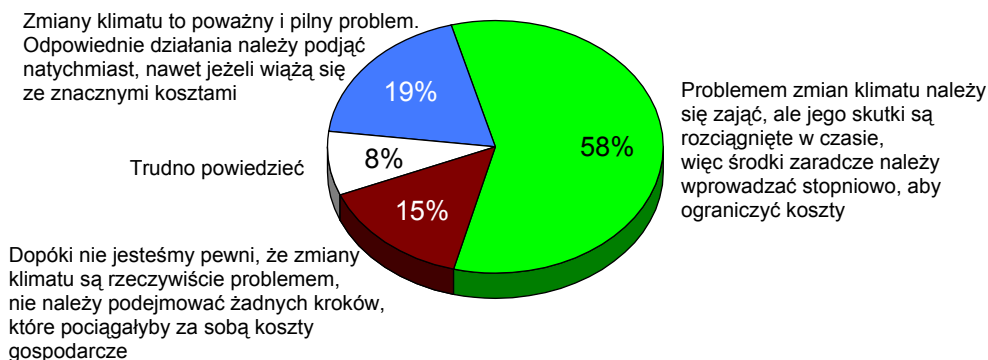

Zmiany klimatyczne są relatywnie częściej niż przeciętnie postrzegane jako istotne zagrożenie przez najmłodszych badanych, uczniów i studentów, a także osoby z wyższym wykształceniem, mieszkańców największych aglomeracji miejskich. Zauważalnie mniejszą wagę niż inni przypisują tym procesom rolnicy – grupa zawodowa, której praca w dużym stopniu powiązana jest z kondycją środowiska i klimatem.

Blisko trzy piąte badanych (58%) uważa za stosowne podjęcie działań rozłożonych w czasie, które wiązałyby się z poniesieniem przez Polskę umiarkowanych wydatków na rozwiązania powstrzymujące negatywne procesy klimatyczne. Co piąty respondent (19%) postuluje podjęcie natychmiastowych działań, nawet jeśli pociągną za sobą duże koszty, natomiast 15% dorosłych sądzi, że na razie nie są potrzebne żadne wydatki na takie cele.

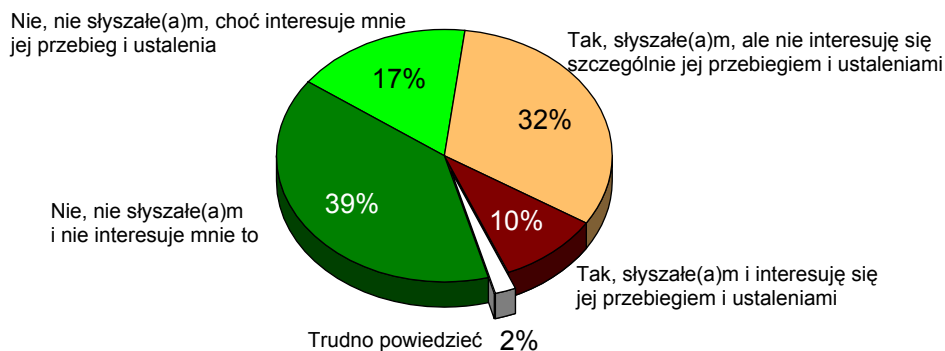

RYS. 7. NIE MA JEDNOZNACZNEJ ZGODY CO DO TEGO, CO POSZCZEGÓLNE KRAJE, W TYM POLSKA, POWINNY ZROBIĆ W ZWIĄZKU ZE ZMIANAMI KLIMATU. OTO TRZY STWIERDZENIA NA TEN TEMAT. PROSZĘ POWIEDZIEĆ, KTÓRE Z NICH JEST NAJBLIŻSZE PANA(I) POGLĄDOM

Rozwiązania mające na celu przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, ustalone na forum międzynarodowym, w niewielkim stopniu absorbują Polaków. Z uzyskanych deklaracji wynika, że ponad połowa z nich (56%) nie słyszała o grudniowym szczycie ONZ w Kopenhadze, który był poświęcony tej problematyce. Niewielkie jest również zainteresowanie przebiegiem i ustaleniami tego szczytu – deklaruje je tylko co czwarty badany (27%). Wiedza o konferencji klimatycznej i poziom zainteresowania jej wynikami zależą w znacznym stopniu od wykształcenia respondentów.

RYS. 8. CZY SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O GRUDNIOWEJ KONFERENCJI KLIMATYCZNEJ W KOPENHADZE, POŚWIĘCONEJ ZMIANOM KLIMATU, A JEŚLI TAK, TO CZY INTERESUJE SIĘ PAN(I) JEJ PRZEBIEGIEM I USTALENIAMI?

Polacy przeważnie obawiają się o stan środowiska w kraju i na świecie, natomiast ich bliższe otoczenie nie budzi zazwyczaj niepokoju w tym względzie, choć – jak wspomnieliśmy wcześniej – zależy to w dużym stopniu od wielkości miejsca zamieszkania respondenta. Zmiany klimatyczne są traktowane poważnie i większość opinii publicznej uważa je za istotne zagrożenie dla człowieka. W opiniach na temat możliwych przyczyn tych zmian obserwujemy bardzo podzielone stanowiska, co właściwie nie dziwi, jeśli weźmiemy pod uwagę fakt, że środowisko naukowe również nie jest spójne w definiowaniu tych kwestii. Ogólnie rzecz biorąc, dominuje pogląd, że każde jednostkowe działanie wpływa na środowisko, i to przede wszystkim człowiek, a nie procesy naturalne jako takie decydują o zmianie klimatu. Jednak z praktycznego punktu widzenia ważniejsze jest to, iż Polacy w większości mają poczucie, że mogą wpływać korzystnie na środowisko naturalne w swoim otoczeniu.

Opracował
Michał FELIKSIAK

A N E K S

Tabela 1

		W jakim stopniu stan środowiska naturalnego w miejscowości, w której Pan(i) mieszka, jest powodem Pana(i) obaw i niepokoju?					Liczba osób
		W bardzo dużym	W dużym	W niewielkim	W zasadzie w żadnym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		5	25	47	19	4	1045
Płeć	Mężczyźni	4	23	50	21	3	489
	Kobiety	7	28	44	17	4	556
Wiek	18-24 lata	2	23	55	17	2	140
	25-34	7	27	48	17	2	190
	35-44	4	23	56	15	2	154
	45-54	7	27	41	20	5	175
	55-64	7	27	45	18	2	178
	65 lat i więcej	5	24	40	23	8	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	18	48	28	4	396
	Miasto do 20 tys.	7	17	47	22	7	140
	20-100 tys.	6	27	50	13	4	200
	101-500 tys.	10	33	46	10	1	166
	501 tys. i więcej mieszk.	6	44	40	5	4	143
Wykształcenie	Podstawowe	4	19	45	27	6	281
	Zasadnicze zawodowe	3	26	46	21	3	267
	Średnie	5	29	48	14	3	350
	Wyższe	14	27	50	8	1	147
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	18	26	50	6		76
	Średni personel, technicy	8	40	38	12	3	37
	Pracownicy adm.-biurowi	12	26	48	14		66
	Pracownicy usług	1	41	46	6	5	64
	Robotnicy wykwalifikowani	2	30	44	20	5	131
	Robotnicy niewykwalifik.	7	12	52	25	4	61
	Rolnicy		12	54	31	3	55
Pracujący na własny rach.	8	15	59	16	1	41	
Bierni zawodowo	Renciści	4	25	38	20	13	83
	Emeryci	6	29	41	21	3	231
	Uczniowie i studenci	4	16	63	16	2	74
	Bezrobotni	1	23	54	20	3	63
	Gospodynie domowe i inni		23	45	29	3	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	33	45	13	1	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	25	42	18	1	72
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	27	51	13	3	220
	prywatnym gosp. rolnym		9	56	33	2	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4	16	55	23	3	193
	501-750	3	23	45	24	4	157
	751-1000	6	33	39	20	3	178
	1001-1500	10	31	44	12	4	138
	Powyżej 1500 zł	10	27	52	10	1	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	27	45	19	6	146
	Średnie	5	26	45	19	5	487
	Dobre	7	24	50	18	1	412
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	25	51	14	6	64
	Raz w tygodniu	6	24	47	20	4	529
	1-2 razy w miesiącu	7	23	50	19	1	169
	Kilka razy w roku	5	25	49	17	4	185
	W ogóle nie uczestniczy	4	38	38	16	4	98
Poglądy polityczne	Lewica	6	24	53	15	3	141
	Centrum	5	29	45	20	1	283
	Prawica	7	25	51	14	3	317
	Trudno powiedzieć	4	24	41	24	7	305

Tabela 2

		W jakim stopniu stan środowiska naturalnego w naszym kraju jest powodem Pana(i) obaw i niepokoju?					Liczba osób
		W bardzo dużym	W dużym	W niewielkim	W zasadzie w żadnym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		7	43	38	7	5	1046
Płeć	Mężczyźni	6	42	41	8	3	489
	Kobiety	8	43	36	7	6	557
Wiek	18-24 lata	3	53	37	5	2	140
	25-34	11	40	38	10	2	191
	35-44	5	41	47	5	2	154
	45-54	7	44	36	6	7	175
	55-64	9	47	37	5	3	178
	65 lat i więcej	4	35	37	12	11	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	42	38	11	6	396
	Miasto do 20 tys.	5	33	46	9	6	140
	20-100 tys.	10	47	34	5	4	200
	101-500 tys.	8	47	38	5	2	166
	501 tys. i więcej mieszk.	12	43	38	4	3	143
Wykształcenie	Podstawowe	4	40	36	11	9	281
	Zasadnicze zawodowe	2	42	45	7	4	267
	Średnie	8	45	37	7	3	350
	Wyższe	18	45	34	2	1	148
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	18	40	38	1	3	76
	Średni personel, technicy	16	49	26	4	5	37
	Pracownicy adm.-biurowi	10	47	38	6	3	66
	Pracownicy usług	8	48	39	2	3	65
	Robotnicy wykwalifikowani	4	41	39	11	5	131
	Robotnicy niewykwalifik.	7	28	49	12	4	61
	Rolnicy		36	50	6	8	55
	Pracujący na własny rach.	10	41	40	8	1	41
Bierni zawodowo	Renciści	5	42	33	6	15	83
	Emeryci	6	42	36	11	5	231
	Uczniowie i studenci	2	54	41	2	2	74
	Bezrobotni	4	48	36	9	4	63
	Gospodynie domowe i inni	2	43	41	11	4	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	9	54	30	5	2	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	30	47	6	1	72
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	41	39	8	4	221
	prywatnym gosp. rolnym		30	60	6	4	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4	39	42	9	6	193
	501-750	5	45	36	11	4	158
	751-1000	7	46	34	9	4	178
	1001-1500	12	40	39	5	4	138
	Powyżej 1500 zł	13	37	43	4	2	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	42	38	8	8	146
	Średnie	6	43	37	8	6	487
	Dobre	8	43	40	7	2	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	40	39	8	9	64
	Raz w tygodniu	5	46	38	6	5	529
	1-2 razy w miesiącu	11	35	42	8	4	169
	Kilka razy w roku	9	40	38	9	4	186
	W ogóle nie uczestniczy	6	48	32	10	4	98
Poglądy polityczne	Lewica	6	38	46	6	5	141
	Centrum	8	42	42	7	1	284
	Prawica	9	45	39	4	4	317
	Trudno powiedzieć	3	44	31	12	9	305

Tabela 3

		Jak Pan(i) myśli, czy Pan(i) lub ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny może swoim działaniem przyczynić się do poprawy stanu środowiska w swojej miejscowości?			Liczba osób
		Tak %	Nie %	Trudno powiedzieć %	
Ogółem		62	30	8	1041
Płeć	Mężczyźni	59	34	7	487
	Kobiety	65	28	8	554
Wiek	18-24 lata	69	27	4	139
	25-34	69	27	4	187
	35-44	70	26	5	154
	45-54	58	33	9	175
	55-64	61	30	9	178
	65 lat i więcej	50	37	13	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	59	30	11	393
	Miasto do 20 tys.	56	36	8	140
	20-100 tys.	65	31	5	199
	101-500 tys.	66	30	4	166
	501 tys. i więcej mieszk.	69	27	4	143
Wykształcenie	Podstawowe	56	35	9	281
	Zasadnicze zawodowe	58	33	10	265
	Średnie	64	29	7	348
	Wyższe	78	21	2	147
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	76	23	1	74
	Średni personel, technicy	74	20	6	37
	Pracownicy adm.-biurowi	67	26	7	66
	Pracownicy usług	71	28	2	65
	Robotnicy wykwalifikowani	63	32	5	129
	Robotnicy niewykwalifik.	62	29	10	61
	Rolnicy Pracujący na własny rach.	57 68	30 30	13 2	55 41
Bierni zawodowo	Renciści	52	32	16	83
	Emeryci	54	37	9	231
	Uczniowie i studenci	70	28	2	72
	Bezrobotni	57	31	12	63
	Gospodynie domowe i inni	63	30	7	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	27	4	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	70	25	5	70
	sekt. pryw. poza rolnict.	69	28	3	219
	prywatnym gosp. rolnym	52	35	13	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	61	30	9	191
	501-750	59	34	7	158
	751-1000	56	36	7	177
	1001-1500	69	28	3	137
	Powyżej 1500 zł	65	31	4	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	53	31	16	146
	Średnie	61	31	8	484
	Dobre	66	30	4	411
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	32	8	64
	Raz w tygodniu	62	28	10	526
	1-2 razy w miesiącu	60	35	5	169
	Kilka razy w roku	66	28	6	184
	W ogóle nie uczestniczy	58	39	4	98
Poglądy polityczne	Lewica	62	34	5	141
	Centrum	63	32	6	282
	Prawica	65	29	6	316
	Trudno powiedzieć	58	29	13	302

Tabela 4

		Jaka jest Pana(i) osobista opinia na temat zmian klimatu? Które z poniższych stwierdzeń najlepiej odzwierciedla Pana(i) pogląd na tę kwestię?						Liczba osób
		Zmiany klimatu są obecnie jednym z największych zagrożeń dla współczesnej cywilizacji	Zmiany klimatu stanowią pewne zagrożenie, ale jest to jedno z wielu niebezpiecznych zjawisk	Zmiany klimatu nie stanowią szczególnie istotnego zagrożenia	Zmiany klimatu w ogóle nie są zjawiskiem niebezpiecznym	Takie zjawisko jak zmiany klimatu nie istnieje	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		15	56	16	4	1	8	1042
Płeć	Mężczyźni	14	57	17	4	2	7	488
	Kobiety	16	56	15	3	1	9	554
Wiek	18-24 lata	17	64	17	0		1	140
	25-34	15	58	18	2	1	6	189
	35-44	14	61	16	2	1	6	154
	45-54	19	55	13	4	1	9	174
	55-64	14	53	19	5	2	7	178
	65 lat i więcej	12	49	11	7	2	18	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	50	16	5	2	12	395
	Miasto do 20 tys.	10	57	19	4	1	9	140
	20-100 tys.	16	60	14	5	1	4	198
	101-500 tys.	17	60	16	3	1	3	166
	501 tys. i więcej mieszk.	16	62	13	1	1	7	143
Wykształcenie	Podstawowe	12	51	12	8	2	15	280
	Zasadnicze zawodowe	16	52	17	3	2	10	265
	Średnie	16	60	17	2	0	5	349
	Wyższe	17	64	15	1	1	2	148
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	57	15	3		2	76
	Średni personel, technicy	22	72	2			4	37
	Pracownicy adm.-biurowi	17	65	17				66
	Pracownicy usług	15	65	13	3		4	65
	Robotnicy wykwalifikowani	15	44	23	4	3	12	129
	Robotnicy niewykwalifik.	15	51	18	3		13	61
	Rolnicy	12	48	23	10	2	6	55
Pracujący na własny rach.	9	73	12		2	5	41	
Bierni zawodowo	Renciści	13	58	12	4	3	10	82
	Emeryci	13	52	12	7	2	14	230
	Uczniowie i studenci	15	67	16			2	74
	Bezrobotni	17	52	20	2		9	63
	Gospodynie domowe i inni	13	58	17	4	1	7	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	59	16	3		3	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	58	20	1		6	72
	sekt. pryw. poza rolnict.	16	60	15	2	1	5	219
	prywatnym gosp. rolnym	13	45	23	7	3	8	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	16	52	17	5	2	8	193
	501-750	10	61	13	5	1	10	157
	751-1000	17	56	12	3	1	11	177
	1001-1500	16	59	16	3	1	5	137
	Powyżej 1500 zł	9	68	19	3	1	1	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	50	15	4	3	15	146
	Średnie	16	53	15	5	1	10	484
	Dobre	16	62	17	2	1	4	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	55	16	7	3	7	64
	Raz w tygodniu	14	56	15	4	1	9	529
	1-2 razy w miesiącu	18	50	16	5		11	167
	Kilka razy w roku	15	63	14	2		6	186
	W ogóle nie uczestniczy	16	53	19	3	4	5	96
Poglądy polityczne	Lewica	18	60	13	2	1	6	141
	Centrum	14	58	15	4	2	7	282
	Prawica	17	58	18	3	1	5	316
	Trudno powiedzieć	14	51	15	5	2	14	305